

Hee daar mijn twee voeten

tekst en illustraties:

Joke van Leeuwen

Querido 2019 - € 16,99 - ISBN 978 90 451 2367 7

Groep
6 - 8 (NL)
Leerjaar
4 - 6 (B)

Trefwoorden
gedichten,
versjes over
uiteenlopende
onderwerpen

Dit is een verrassende verzameling gedichten (zij noemt het versjes) zoals alleen Joke van Leeuwen ze schrijft.

Vol originele gedachten, taalspel en humor, en heel veel illustraties. Sprankelende poëzie over een kwellig geestje, een man die eens een land begon, een gordeldier onder je bed, een file zonder begin of eind en nog veel meer.

1 Informatie

Joke van Leeuwen werd in 1952 in Den Haag geboren. Ze verhuisde op haar dertiende met het ouderlijk gezin naar Brussel en woont momenteel in Antwerpen, waar zij in 2008 en 2009 stadsdichter was. Ze schrijft romans, poëzie en kinderboeken, tekent en treedt op. Haar werk is veelvuldig vertaald en bekroond, met o.a. De Gouden Griffel, Het Gouden Penseel, de Woutertje Pieterse Prijs, de Theo Thijssenprijs en de Constantijn Huygensprijs. In 2018 vierde ze haar 40-jarig schrijverschap.

Lessuggesties bij *Mooi boek* (Querido 2015) vind je op de site van [Leesplan](#) > basisonderwijs > praktische tips > Bekroonde boeken en Topboeken 2015.

Bij verschillende gedichten uit de bundel *Hee daar mijn twee voeten* worden lessuggesties gegeven, de andere gedichten kunt u uiteraard voorlezen en met de leerlingen bespreken. ➤

2 Vooraf

Leg het boek klaar, maar laat het nog niet zien. Loop op (gele) sokken door de klas en beantwoord de vragen van de leerlingen met een raadselachtige blik. Laat de leerlingen in een halve cirkel voor je zitten. Vraag of ze hun schoenen uit willen trekken en onder de stoel zetten.

- Bekijk je sokken
- Wat vind je van je sokken?
- Wie steekt ze trots naar voren? Wie wil ze onder de stoel verstoppen? Waarom?

- Wat voor sokken zijn het: supergave, stomme, oude, nieuwe?
- Zijn ze effen van kleur, staan er plaatjes op, teksten?
- Wie praat er wel eens tegen zijn sokken? Wat zeg je dan?
- Wat zou je nu op dit moment tegen je sokken willen zeggen?

3 Hee daar mijn twee voeten

Vertel:

‘In je schoenen zitten sokken
in je sokken zitten voeten
al die mooie blote voeten
die zonder ooit een dag te mokken
jou maar altijd dragen moeten’
(Mariet Lems)

Vraag de leerlingen om te gaan staan, laat het boek zien en vraag hun naar hun voeten te kijken en goed te luisteren.

Draag het versje van Joke van Leeuwen (blz. 9) langzaam voor.

- Ga in op reacties.
- Maar welke groeten dan?
- Wat zou jouw mond nog meer tegen jouw voeten kunnen zeggen? (wat heb jij een mooie rode nagels, je nagels moeten nodig geknipt, dag arme kleine teen, met een pleister er omheen, stil maar, vanavond mag je weer tegen een voetbal schoppen, etc.)

3a Schrijven over voeten

De leerlingen zoeken hun plaats op. Ze hebben pen en papier.

Geef de opdracht:

- Schrijf dingen op die jouw voeten kunnen, van gewone simpele dingen tot bijzondere (in kernwoorden onder elkaar).
- Wat zou je graag willen dat ze konden, wat tot nu toe nog niet kon, bijvoorbeeld: over de Himalaya lopen, topvoetballer zijn, over een draad over de afgrond lopen, stildanser worden, etc.
- Begin op een nieuw vel met *Hee daar mijn twee voeten*.
- Ga verder alsof je een brief aan je voeten schrijft, spiek af en toe op je kladpapiertje, maar schrijf het niet klakkeloos over. Maak er mooie zinnen van, eer je voeten in wat ze kunnen en smeeke je voeten of ze later alsjeblieft....
- Eindig met ‘Hee daar mijn twee voeten op de grond, de hartelijke groeten van mijn mond’, en je naam.
- Lees de brieven aan elkaar voor. ➤

3b Beelden van voeten

Neem hiervoor een hele beeldende les. Verzamel allerlei soorten papier en schilder- en tekenmaterialen. Geef leerlingen die niet zo van tekenen houden de gelegenheid om een collage te maken van plaatjes uit tijdschriften. Niet knippen maar scheuren en overlappen met plakken. Let op de kleuren.

Geef de opdracht:

- Kies een vel papier en een techniek en beeld daarin je brief uit. Niet letterlijk alles, maar onderdelen zo je wilt. Misschien wil je je eigen voeten tekenen, ga

dan op het papier staan, trek om en vul verder in, versier, etc. Of schilder met je voeten....

- Schrijf bovenaan, golvend, speels: 'Hee daar mijn twee voeten op de grond', schrijf er her en der woorden of zinnen uit je brief bij, en onderaan 'De hartelijke groeten van mijn mond', en je naam.

Verzamel alle posters en maak een expositie in de gang, zodat iedereen kan kijken en lezen.

4 Appel

Vraag de leerlingen een appel mee naar school te nemen. Lees het gedicht 'Appel' voor. Bij 'in een mond' mogen ze gaan eten. U leest verder. Begin weer opnieuw als ze nog niet klaar zijn met eten.

- Wat maakt het gedicht duidelijk? (de kringloop van de appel)
- Wat heb je nog over? (het klokhuis of alleen het steeltje)
- Waarom heet de binnenkant van de appel *klokhuis*? Laat gokken.

Van Dale en het *Etymologisch Woordenboek* geven geen bevredigende verklaring.

Google op 'Waarom heet de binnenkant van de appel een klokhuis?' en kom terecht op SchoolTV waar een mooie uitleg wordt gegeven.

- Zijn er nog meer dingen die je in zo'n kringloopgedicht zou kunnen beschrijven? Bloemen (zaadjes op de aarde), water, het recyclen van papier, plastic, etc.
- Zoek in tweetallen op internet naar dingen die gerecycled worden en schrijf samen een kringloopgedicht. Schrijf zo mogelijk net zulke korte regels als Joke van Leeuwen gedaan heeft. Het hoeft niet te rijmen.
- Lees het gedicht voor. De ene van het tweetal eerst, de tweede nog een keer alsof het gedicht doorloopt. ➤

5 Mislukte poging

Zet het gedicht 'Mislukte poging' op uw mobiele telefoon. Misschien hebben niet alle leerlingen een mobiele telefoon. Wellicht zijn er nog oude telefoons thuis die het niet meer doen, laat ze die meenemen. Een telefoon per tweetal voldoet. Ga met de leerlingen naar buiten. Lees het gedicht voor van uw telefoon.

- Wat valt jullie op? (Vervreemding omdat jij het voorleest, terwijl het dingen zijn die je zou moeten zien buiten die telefoon)
- Herkent iemand dit?
- Waar zie je dit vaak gebeuren? (o.a. speeltuin met kinderen die willen laten zien hoe goed ze kunnen schommelen, maar ouders zijn verdiept in telefoon)

- Hoe probeer je de aandacht te trekken?
- Vorm tweetallen, loop een stukje en sta dan stil. De ene kijkt op de telefoon, de ander probeert door het beschrijven van iets dat hij/zij ziet of fantaseert de aandacht af te leiden.

Praat na.

- Lukte het? Waarmee lukte het?
- Hoe voelt het als het niet lukt?
- Hoe voelt het voor de telefoonlezer als iemand hem/haar er steeds vanaf wil halen?

Lees het gedicht nogmaals voor en berg de telefoons op.

6 Liedje zonder eind

Net als het gedicht over de appel gaat het gedicht 'Liedje zonder eind' alsmaar door, met dit verschil, dat het gedicht van de bladzijde afloopt. Lees het voor en praat erover na.

- Als je een dier zou kunnen zijn, welk dier zou je dan het liefste zijn?
- Zoek na welke eigenschappen dat dier heeft. Waar het leeft, wat het kan, wat het eet en andere bijzonderheden.

Schrijf ze op.

- Schrijf net als Joke van Leeuwen na je beschrijving 'Maar ik ben een mensenkind', ik kan niet....., ik lust niet....., etc. en dan weer terug naar het begin.

Voorlezen en genieten.

7 Kwellig geestje

Maak de klas zo mogelijk donker. Lees het gedicht 'Kwellig geestje' langzaam, niet te hard en met spanning voor.

- Wat zou een kwellig geestje zijn? Wie kan het beschrijven?
- Wat wordt met nachtgedachten bedoeld denk je?
- Wat doen ze in de kamer?
- Wat houdt je soms wakker?
- Droom je er dan ook over?
- Wat is het leuke of juist het vervelende van dromen?
- Waar dienen dromen voor?

Na de algemene oriëntatieronde, hebben de leerlingen genoeg ideeën om naar de persoonlijke oriëntatieronde te gaan.

Het onderwerp kan pijnlijk zijn voor kinderen met problemen thuis, op school of elders. Stel ze gerust door te vertellen dat wat ze opschrijven strikt geheim blijft.

Je kunt beter alles opschrijven en het later niet voorlezen en delen, dan je inhouden met opschrijven uit angst dat het voorgelezen moet, of door de ➤

7 Vervolg

leerkracht gelezen wordt. De leerling behoudt de regie.

Ze hebben pen en papier. Stel eerst geleide associatievragen die kort in kernwoorden worden beantwoord.

- Waar kijk je in je kamer naar als je wakker ligt?
- Wat hoor je voor geluiden in huis en/of buiten?
- Is jouw kamer donker of heb je een lichtje? Waar? Hoe ziet het eruit?
- Waar lig je weleens wakker van? Maak een lijstje, dan kom je soms van het een op het ander.
- Waardoor val je uiteindelijk in slaap?
- Herinner je je dromen weleens? Leuke, vervelende, maak weer een lijstje.

Er is nu genoeg materiaal verzameld om over te schrijven, dat kan in de vorm van een verhaal of in een triolet, een gedicht van 8 regels, met een dezelfde regel op 1, 4 en 7.

Zeg niet dat het om een gedicht gaat, om te voorkomen dat ze gaan rijmen. Begeleid de leerlingen regel voor regel. Geef zo veel mogelijk rust en veiligheid. Laat de leerlingen niet tussendoor praten. Een kind dat het even niet weet kan zo stil mogelijk geholpen worden. Vragen over hoe je iets schrijft worden nu niet beantwoord. Dat komt later wel.

- 1** Maak een zin waarin je je kamer karakteriseert, zonder werkwoord, als een soort titel. Bijvoorbeeld: in mijn blauwe kamer op zolder, in mijn kleine kamertje naast de badkamer, in mijn kamer samen met mijn zusje, etc. Als je voorbeelden geeft nemen ze automatisch het ritme van de zin over en begrijpen ze dat het een korte zin moet zijn.
- 2** Waar kijk je naar als je wakker ligt of wat zie je als je wakker ligt?
- 3** Wat hoor je voor geluiden binnen en/of buiten?
- 4** Herhaling van regel 1
- 5** Welke nachtgedachte houd je wakker?
- 6** Slaan we even over, deze regel vullen we later in.
- 7** Herhaling van 1 en 4
- 8** Herhaling van regel 2, maar mag ook een kleine verandering zijn. Bijvoorbeeld: je kijkt naar de lichten in de andere huizen, en aan het eind zijn ook die lichten uit.

Nu allemaal het gedicht doorlezen en kijken wat je nog mist op regel 6. Dat kan iets heel anders zijn dan je op je kladbriefje hebt geschreven.

Wie wil voorlezen? Voorlezen is dus beslist niet verplicht.

Zie voor meer uitleg en verwerking *Weten waar de woorden zijn* (Saam Uitgeverij 2013 (in herdruk), Mariet Lems)

8 Bundel maken

Maak na afloop van het project een bundel met alle geschreven en geredigeerde gedichten.

Colofon

© Stichting Lezen (2020)
Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage vanuit het leesbevorderingsprogramma de Bibliotheek op school po (Stichting Lezen/Koninklijke Bibliotheek).

Auteur

Mariet Lems

Vormgeving

Judith Schoffelen &
Erik olde Hanhof

www.lezen.nl